

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 „
 Negyed évre 2 „

Felolós szerkesztő: **Berecz Gyula**
 Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda“.
 A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezzve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
 Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.

Pro domo.

(A »Felvidéki Híradó« olvasóihoz.)

Mindenestre szokatlan dolog, hogy a nyilvánosságának szánt ezen a hasábkon prodomo is helyet foglaljunk.

Tesszük ezt abban a tudatban, hogy végre is Turócvármegyében ennek az egyetlen magyar organumnak a sorsa szintén közérdekű és ha annak érdekében szólalunk föl, úgy tulajdonképen ezzel is a közérdeket szolgáljuk.

A midőn ennek a lapnak szerkesztését elvállaltuk, tettük ezt azon hazafias buzgalomból, a melylyel a reánk hárított munkát kikerülni nem akartuk s nem is akarhatuk. Teljes bizalommal fogtunk az önzetlen munkához mert bizunk abban, hogy mindazok, a kik a magyar ügyet nemcsak emlegetik, de azt tettel is támogatják, munkánkban mellettük lesznek.

Nagyjában nem is csalódtunk, mert a lap előfizetőinek száma szaporodott, szellemileg is egy kis gárda fejlődött ki a munkatársakból s ma már alig történik említésre méltó Turócvármegyében, a miről a »Felvidéki Híradó« olvasóit jól és kimerítően nem értesítené.

Négy hónapja, hogy ennek a lapnak szerkesztését átvettük. Ez alatt az idő alatt arra törekedtünk, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel jó helyi lapot szerkesszünk. Hogy ez a törekvésünk mennyire sikerült, annak elbírálását t. olvasóinkra, mint legilletettebbekre bízuk.

Azonban e négy hónap alatt arról is meggyőződünk, hogy a »Felvidéki Híradó« csak akkor teljesítheti minden irányában feladatát, ha Turócvármegye magyar közönsége kivétel

nélkül támogatással veszi ezt a hazafias vállalatot. Támogatja azt anyagilag azzal, hogy arra előfizet; támogatja szellemi munkásságával úgy, hogy közleményeivel a lapot fölkeresi. Mind a kettőre szükség van.

A »Felvidéki Híradó«-nak minden hazafias érzelmű felvidéki, különösen turóci családban helyet kellene biztosítani.

Felkérjük tehát miudazokat, a kik eddig még nem előfizetői e lapnak, hogy arra előfizetni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 kor.
 Negyed évre 2 kor.

Tanárok és tanítók a lapot féltáron rendelhetik meg.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalnak küldendők.

Jó lecke. Hét evang. hittanhallgatót zártak ki közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt az eperjesi collegiumból, névszörint ezeket: Skrodina Ottó, Tscholtz Pál, Csobrda Vladimir, Befek János, Porubjak János, Jánoska György és Vanicsek Emil. Köztudomású dolog, hogy az evang. papi pályára csak győzzen lépnek ifjaink, mert az evang. pap még püspök korában is csak szegény ember; elképzelhető tehát, hogy igen fontos okának kellett lenni ennek a relegálásnak. Volt is! A helyett, hogy komolyan, teljes odaadással készülnék volna magasztos hivatásukra ezen ifjak, a politika amaz áldástalan kérdéseivel foglalkoztak, amelyeket a gyűlölség epéjébe mártott tollukkal a tót saját emberei oly kiváló önzerelességgel szeretnek fejtegetni, megméltelyezve tanáikkal a romlatlan, de minden iránt egyenlően fogékony ifju elméket és szerénységbe dűntve e tévútonk líveit. A nemzetiségi sajtónak, ha már minden áron szerepelni akar, az ifjúságot arra kellene inteni, hogy távol maradjon a neki még nem való politikai küzdőtértől, mert a még nem kész ember úgy sem számít meg komolyan a forumon, s mialatt a neki nem való dolgokkal idejét vesztegeti, szükségkép elhanyagolja a kötelességeit. Amde a tót saját inkább tüzei, bátorija az ifjúságot a veszedelmes szereplésre olyannyira, hogy ma már gyerekberek is irnak és szónokolnak a tót nemzetiségi kérdés-

ről, több hévvel és haraggal, mint tudással és meggondolással . . . ! Lekecselljön az ifjúság a szent és magasztos eszméikért, de ezt a lelkesedést ne a gyűlölség táplálja!

A nemzetiségi törvény rendelkezéseivel s ezek alkalmazásával kezdenek foglalkozni a tót nemzetiségi lapok. Politikai vonatkozású kifakadásaira szót sem vesztegetünk; már csak azért sem, mivel Magyarországi alkotmány, melyet a koronázási hitelével biztosít, nem tűr félremagyarázást. Aki pedig ez alkotmányon kívül helyezkedik: annak nincsen szava ez országban. Sokkal inkább megkapta figyelmünknek a tót túlzók ama panasz, hogy ezen a téren is veszedelem fenyegeti kulturájukat. Ennek ellentmondanak a való tények és a részrehajlatlan statisztikai adatok. Ezek szerint ugyanis hazánkban a németvilág idején vagyis 1866-ig volt ez országban két (2) tót lap, ma pedig van harminchezét (37) tót nyelvű időszakos folyóirat. Továbbá 1867 előtt évenként átlag megjelent négy (4) tót mű könyvalakban (rendszerint: imádságos könyv), ellenben a most végéhez közelődő esztendőben hatvankilenc (69) tót nyelvű munka látott napvilágot. Ez összehasonlításból kézzelfoghatólag kiderül egyfelől a fűntemlített panasznak alaptalansága, másfelől a tót nyelvű irodalom s kultúra erős izmosodása és egyro fokozódó terjeszkedése. A számok ez ékesszóló beszéddel szemben vajmi nevétségesen hangzik a tót túlzók panasz, a magyarosításról. Sőt inkább hova-tovább nagyobb beigazolást nyer Körösi panasz, a Felvidék elő-tosodásáról.

„A tótok földözése Magyarországon“ című az orosz „Novoje Vromja“ cikket közül, a turóc-szent-mártoni ismeretes tünetés miatt fogságra ítélt tót nemzetiségi férfiakról, melynek túlzásai s fordítési nem engednek kétségbe az íránt, hogy reklámmal van dolgunk, melynek célja az, hogy kézzelfogható részvétre indítsa az orosz közönséget az „üldözöttek“ íránt. Ez a kölcsönös kézmósa minket nem lep meg ugyan, de az már mégis feltűnő, hogy az orosz lap miért nem látja a lengyelek rendszeres elnyomatását, a kis-oroszok erőszakos elterítését, a riga-környéki németek pusztítását és a finnek üldözését a szent Oroszországban? Van oka rá; de a mi tót ajku honitársaink annál jobban tudják mindez és örvendenek annak, hogy a magyar alkotmányos szabadság állásában egyenjogon részteszünk a magyarral s szemléletmást gyarapodnak, holott Oroszországban túzzalvással, no meg kancuskával és Sziberiával boldogítja a nem-orosz nemzetiségiéket. Különben a jelzett orosz lap által elsrított mártírok próbát tehettek majd az orosz paradicsommal,

A „FELVIDÉKI HIRADÓ“ TÁRCZAJA.

Vörösmarty Mihály emlékezete.

Írta: Keilbach Józsa.

— A »Felvidéki Híradó« eredeti tárczaja. —

Az egész magyar nemzet ahitattal ünnepele a közelmúltban annak a napnak emlékét, midőn az idők örök óraja ütötte századok változását és a gondviselés, hogy az időknek eme óráját el ne feledjük: Vörösmarty Mihály születésével jelölte meg. A három nagy költő közül, kiket a XIX. század adott a magyar nemzetnek és ragadott el tőle, Vörösmarty a felebrédés, a nemzeti szellem terjesztője, korának lantosa volt. Petőfi egészen a forradalom dalnoka volt; csupán Arany Jánosnak adatott meg, hogy át lépje végre a kiviyvott alkotmányos nemzeti élet korszakának küszöbét. Ők voltak a gyöngyhálaszok, a kik a nemzetélet háborgó tengerének mélyéből fölhozták a legesztetebb hazafi érzelmek nemes gyöngyeit, hogy dalba fűzzék a jövendő nemzedékek számára. Mert a mit ők ajkukra vettek, a mit ők följegyeztek és énekeltek, az fennmarad és élni fog a nemzet ajkain, míg az utolsó magyar szív dobog.

A magyar nemzet sorsát vezető legyogy gondviselő adta nekünk V. M.-t a legjobb pillanatban. Az új század odadtate az egyszerny nyeki udvarház bölcsőjébe — magyar nemzetnek szánt fejedelemi ajándékot. Csillagok nem hirdették az új csillag világra jöttét, királyok nem járultak tőmjénrel és arannyal annak bölcsőjéhez, a ki majdnem isteni joggon lesz királyává; és mégis a decemberi kődarokban láthatatlanul és némán vonult el az újszülött bölcsője fölött az óskor lelka, nemzete ősi dicsősége. És ő volt ennek a dicsőségnek csodálatraméltó énekese. Ő volt, ki a legzengesebb nyelvezeten énekelte

meg a honfoglalást Zalán futásában. Mintha követ hengerített volna le arról a sírről, melyben elzárva volt a nemzeti önkudat, a nemzeti lélek, mely most hirtelen megnyilatkozott. Múltját adta ügyszólván vissza a nemzetnek s az erkölcsöt, melyet múltjában bir. Lobogó lelkesedéssel irt az apak diadaláról; prófétái hévvel mondja annak bevezető sorában: »Régi dicsőségünk hol késél az éji homályban.« Hitt és bizott azokban, kik elé a hatalmas fényes múlt hőző képeit fölédzte. (Epikai nagyságának zenithjét a »Két szomszéd vár«-ban érte el.)

Költői munkássága három időszakra osztható: egyre melyben mint lyrikus tündökölt, egyre melyben mint drámaíró szerzett nevének halhatatlanságot és egyre, melyben hőskölteményei termettek. Az ifju Vörösmartynak dalolnia kellett, mert az ifjúság kedve, szerelme, bátana és reménye ömlik ki dalba. A Jérfiu Vörösmarty írta drámdit és költésének utolsó szakában fordult az épszochor. Költői tehetségnek első nyomai már gyermekkorában mutatkoztak; a félérvári gymnáziumban társai csakhamar bámulattal vették körül a gyermek poétát. Későbbi tanulmányai közben megismerkedett úgy a hazai, mint a világirodalom kiválóbb terményeivel. Ezek olvasásának hatása alatt irt több kisebb költeményt, majd a »Hűség diadama« epikai művével tett kísérletet, de kiválóbb vonzalommal a dráma művelte. Ezek tárgya mindig magyar s többnyire nemzeti küzdelmeinket állítja elének. Tudta ő jól, hogy magyargyöngyünknek és nemzeti nyelvünk ügyének egyik leghathatósabb eszköze a nemzeti játékszn. Korának legkiválóbb lyrikusa ő volt, kerköltő a szó legteljesebb érteimében; egyült érez, szenved és lelkesül nemzetével s lyrája ép oly gazdag a tárgyak változatosságában mint a formában. Párválan szépséggel tündökölnek kisebb lyrái elbeszélései közül: »A szent ember«, »Sépp lónka«, »Az üvegy« s több. Gyönyörű balladái mint »Dudár Kund«, »Salamon« és mások, epigrammái és ódái többnyire a hazafiság szelleme

suglata remek alkotásai. Legsütetebb hang uralkodik Vörösmarty lyrájában a szabadságharcz előtt; a szabadság tavaszát ő is lelkesülten üdvözli, midőn újjongva kiáltá:

„Kéj fel rabágyad kőpárnáiról
 Beteg megszibbadt gondolat!“

A nemzeti kimerülés és aléltás szomorú korában irodalmunk előfaja mintha kizsáradt, költőink ajka mintha megnevelt volna. De e szomorú korszakban is volt a mi szinte láthatatlanul — folyóvást táplálta, erősítette a nemzeti érzést. A népköltészet ősercju forrása volt ez. Az ő lánglelké apostolként tarítottá túlni a magyart az elnyomatás szomorú korszakában addig nem ismert zengzety nyelven vigasztalva, reményt kelteve, bizva és biztatva. A nemzeti küzdelmek szüleménye: »A Szózat« lett, az az ismertető jellege, melylyel a hazafiak közlekedtek egymáshoz; a dal, melynek hangjaiban a honfui fájdalom és remény érzelmi fellángoltak, a hitvallás, mely kifejezte mindazt a mit a nemzet szenvedett, a mitől félt és azt, a mit ohajta várt. Egy erős lélek mély meggyőződésével mutat arra a »jobb korra«, mely »jónni fog, mert jónni kell« s a melyben hinni akkor a nemzet egyedüli vigasztalása, seibeinek egyedüli balzsama, lerokadt erejének egyedüli támasza volt. Élte alkotmány — mielőtt a kegyes sors rávetette volna fáradt szemére fekete fátyolát, mégégy szer megragadta lantját a költő, hogy elzengje rajta hatyudalát a világirodalom egyik legremekőbb költeményében: »A vén cigány«-ban.

Hol a költő, a kit a hazaszeretet ily mértékben inspirál? Csak Vörösmarty lelklőbi fakadhatott ez a csodaforrás, a ki egyült élt a nemzeti ujjászűlésés előharcosával; a ki dicső kortarsa, títan-tesztvére volt Széchényinek, Dedának, Kossuthnak. Ő volt a költő, ki képes volt a nemzetet a régi dicsőség fényes képeivel és gniusza isteni erejével földráni és ébren tartani. O

A munkások segélypénztára.

A földmiveltésügyi miniszternek a het folyamán megjelent rendelete szerint a jövő január elsej napján lép életbe a gazdasági munkás-segélypénztárról szóló törvény. Az életbeletéti rendeletet, a végrehajtási szabályokat megküldte a miniszter mindenkinek, a kit illet, kivéve az igazgatókat, első sorban azon férfi k sorából, a kik ezen intézményre vonatkozó törvény előkészítése idejében szívesen tagomagtak a tervezés munkáját; lelkes szöszattal felhívta a birtokosokat, a gazdasági egyesületeket, a varmegyéket, a gazdasági tudósítokat az új intézmény melege támogatására és ezzel a maga szarnyára eresztette azt az intézményt, melyet annyi szeretettel, annyi jóindulattal alkotott meg.

A kövélény ostonlat örömmel köszöntötte ezt az új intézményt, a mikor a parlament a miniszter javaslatát foglalkozott. Mindenki érezte, hogy ez a segélypénztár többre van hivatva, mint a mennyit a neve mutat s ezéja nemcsak az, hogy anyagilag megsegítse a támogatásra szorult megrokkant, előregedett munkást, hanem ezéja s rendeltetés az is, hogy keretében a tarsadalmi fejlődés zavartalanságát biztosításra teszt oltson a gazdasági patriarchalizmus. A miniszter s a parlament megadtak a keretet: a tarsadalom feladata most már a keretbe élelet adni.

Sokan, a kik tarsadalom-politika kérdéseikkel foglalkoznak, azt tartják, hogy naunk nem fog sikerre vezetni ez a terv. Nem azért, mert az anyagi eszközök szűken vannak, hanem mert hiányzik a közzellemnek eszeidekterre hívó kötelező ereje. Mi meg vagyunk győződve, hogy ennek az ellenkezője áll, azt hisszük, hogy igenis, a mikor egy olyan intézményről van szó, a mely reven nemcsak hogy anyagilag meg lehet erősíteni a nemzeti szemponttal is oly jelentékeny magyar földmiveltés munkások között, hanem a munkaadó és a munkás között is meg lehet szilárdítani a minden érdekek szempontjából egyaránt kívánatos jó viszonyt: mindenki legjobb tehetsége szerint, jóakarattal, buzgalommal fogja kivenni részét abból a tarsadalmi feladattól, melynek teljesítése nélküli hiabavaló minden terv, de hiabavaló viszont a jövőnek minden reménye is.

Az új intézmény megszervezéséhez kinek-kinek csak azzal kell hozzájárulnia, a mivel segélyjuttatás módjában van. Rendkívüli adozatot senkiktől sem kíván az új intézmény jövője. A gazda, ha módja van hozzá, lépjen be az alapító sorába, fizesse gazdasági cselédje helyett a tagsági díjt; — ha ezt nem teheti, tanítsa ki cselédjeit az intézmény előnyeiről s legalább segítse őket abban, hogy a tagsági díjat fizethessék; álljon szöba a nála dolgozó munkásokkal, magyarázza meg nekik, hogy miért üdvös dolog a segélypénztár. Már az ismertetés után is nagy szolgálatot tehet minden gazda a közérdeknek, éppen úgy, mint a lelkesítő, a tanító, az orvos s általában minden művelt ember, a kinek a munkásnéppel módja van közvetlenül érintkezni.

Azután, ha a helyi bizottság megalakulna, joga szerint is, menjen el a birtokos a bizottság gyűléseire; adjon jó szót, szolgáljon tanácsal s minden szava döz kamatot hajt. Nem pénzben, hanem annál is értékesebb érzelmeiben, mert így összeforr a munkaadó és munkás, a széthúzás helyett az összetartozás érzete kerül uralomra s a titkon táplált keresésük s gyűlölködés helyett a ragaszkodás bizalmas melegségével fog a munkás a munkaadóra tekinteni s így előkértezhetik az a jobb kor, a mely után a munkás és a munkaadók egyaránt vagyhatnak. Évek óta halljuk, hogy a régi jó viszonyt fel kell újítani s apolni kell a patriarchális érzelmeket. Ezt hangoztatják a gazdák, erre vágyanak a munkások. Imhol az új intézmény módot ad erre. Kivánjuk, hogy abban megvalósuljanak e vágyak s teszt öitsenek e remények és az emberszeretet ez alkotása megizmosodjék.

volt a költő, a kinek megadották, hogy két irányban adjon erőt, tartalmat és lendületet annak a nagy nemzeti mozgalomnak, melyet Széchenyi vezetett: a legfő oltarra emelje a hazaszeretetet és megtörtenie a nemzeti iródmalt. *Gyönyörűen* jellemzi kultusminiszterük nagyhatalu beszédében a nem régi lefolyó tehervári unepségek alkalmával, midőn mondta: *»Szentély nekünk a t köztetsézet, hova napi küzdelmeink, viszálykodásainak, érdekharcainknak küzdelmeiből menekülve a magyar nemzet összeforrását, mindent kibékítő idealjaiban egyesülünk. Valóban kevés költő van a világtörtélemben, ki a költészet egész nagy birodalmát annyira bejárta volna mint Vörösmarty. Gondolatainkat a lének ama lefelőlő régióra emeli, hol a titkok a titkai nyílnak, az idő és tér töltségei összeolvadnak és egy lángtelekben milliók sejtsé tisztul gondolattá; erőlkösi utjának köde szétfoszlik és érzése megváltó hangot talál, hogy akarrata erősödjék. Így tünik fel Vörösmarty nemzete és százada előt.*

Halála mély gyászba ejtette a nemzetet; *virágba borult ravatala*; de nem halottak hanem élelőlének szórtak a koszorúkat s a földi virágok köze egy nemzeti halála, szerete, lelkesése vezetett égi virágok gyantán. El a halhatatlanság örök napját; elő mindnyáunk emelemben és szíveben, igazságtól örömeinkben és legemesebb törekvésünkben. A nemzet lelke szugallta költsézet és költészeté örök sugallata marad nemzetenk lelkének.

Adj a magyarok Istene, hogy azok a szent, hazaszeretettel hangzó eszmék, melyeket a költőnkirály minden igaz magyar szíveben meggyökerezett, örökre virágozzanak! Add meg magyarok Istene e sokat szenvedett nemzetnek, hogy a haza minden fia egykoron Vörösmarty nyelven imádjá Istent s akkor be fog teljesedni jóslata: *»Lesz még egyszer ünnep a világon.»*

Megyei élet.

Turócvarmegye törvényhatósági bizottsága f. évi decz. hó 27-én Turóc-Szt.-Mártonban tartotta meg ez évi utolsó közgyűlést.

A közgyűlésre a vidékről is számosan jelentek meg s ezt a gyűlést a népesebbek közzé kell számítanunk. Itt láttuk először a beszercebányai főgázház nem rég hazakerült Mudrony Pál ügyvédet, ki a vármegyei közgyűléseknek állandóan szorgalmas látogatója.

A történelmileg nevezetes vörös posztós asztalok körül a Mudrony párta is majdnem teljes számmal jelent meg — ezek közzől ott láttuk Pietor Ambrus szerkesztőt, Vanovics és Melfelber ügyvédek, Zgúth Péter Pál moszei tanítót, Csajka, Fábry bizottsági tagokat, a kik az asztal jobb végét foglalták el.

Ifj. Juth György főispán a közgyűlést megnyitván, 1. Beniczky Kálmán alispán felolvasta időszeri jelentését, mely tudomásul vétett.

Keviczky István vármegyei főjegyző a nála megszokott korrekt és tömör előadásban ismertette ezután a közgyűlés tárgyait.

2. A f. év végével megürösödött közigazgatási bizottsági tagságra név szerinti és titkos szavazással megválasztottak: Juth Ferenc országgyűlési képviselő, Akontisz Rezső erdömester, Rosa János ivánkófalvi ág. év. lelkész, Cserey Emil esperes és idős Bulyovszky Simon földbírtokos.

3. Megválasztottak azután az igazoló választmányának tagjaivá: Beniczky Aladár, Dr. Haas Jakab, Mudrony Pál, Zathureczky Tamás és Zorkóczy Tivadar bizottsági tagok.

Ennek a választmányának elnökévé Keviczky István várm. főjegyzőt nevezte ki az elnököl főispán, tagjaivá pedig Paulovics Józsefet, Dr. Lax Adolfot és Cserey Emilt; a loávató bizottság tagjai lettek: elnöke Beniczky Kálmán alispán, becselőkké pedig kinevezte az elnököl főispán Kontsek György, ifj. Bulyovszky Simon és Schulz Lajost; pótbecselőkké: Folkusházy Gábor, Kontsek József és Kossuth Gábor.

A közigazgatási bizottságban az árvászeki elnök helyettesévé Rakassányi József árvászeki tünök, a tisztí ügyész helyettesévé pedig Dr. Lax Adolf vármegyei tisztelbeli ügyész jelöltettek ki.

5. Névszerinti szavazással döntötte el a közgyűlés, hogy az árvapénzek a jövő év folyamán a helybeli "Táttra" bankban, továbbá a "Kereskedelmi és Hitelintézet"-ben helyeztessenek el.

Érdekes jelenség volt, hogy a nemzetiégi pártához tartozó bizottsági tagok közzől három tartózkodott a szavazástól, kettő innel, egy pedig nemmel szavazott.

6. Következett ezután a közgyűlésnek legérdekesebb pontja, mely a nemzetiégi pártiakat a gyűlésre vonzotta. Háromszékvarmegye közönsége ugyanis föllátott intézett a képviselőházhoz és a m. kir. miniszerelnökhöz az 1868. évi XLIV. t. cz. a nemzetiégi törvény módosítás tárgyában. Turócvarmegye állandó választmánya abból az elvből indult ki, hogy a nemzetiégi törvény a nemzeti eszme fejlődésével és megszilárdulásával ma már túlhaladtól álláspontot képvisel. Ezt a nézetet az átirat pártolással is kifejezhetne volna ugyan, azonban többre vállalkozott, a midőn kimondotta, hogy a felvidéki nemzetiégi viszonyoknak tanulmányozása és néhány a nemzetiégi pártához tartozóknak meghallgatásával memorandum készit és terjeszt föl, a melyben a Felvidék sajátos nemzetiégi viszonyait fogja ismertetni, annyival is inkább, mert itt a töt nemzetiégi mozgalmak gőzpontján lévén, legjobban ismerheti a közszükségletet: e ezébből az állandó választmány egy bizottságnak kiküldését javasolta.

E tárgyhoz Mudrony Pál ügyvéd, bizottsági tag szözlalt fel s minden áron azt akarta vitatni, hogy a nemzetiégi törvény teljesen megfelelen feladatának, ha ugyan azt végrehajtanak; felszólalása közzöl oly élesen bírálta a kormányt e tárgyban állítólag tanusított közömbösségét, hogy az elnököl főispán kéntelen volt öt erőlesen rendre utasítani. Hozzászözlalt még: Vanovics ügyvéd és Pietor Ambrus szerkesztő, bizottsági tagok, mindketten Mudrony Pál javaslatát pártolva. Majd Dr. Lax Adolf t. vármegyei ügyész hatásos beszédben utasította vissza a nemzetiégi jogszözlaltat felszólalásait, mire a közgyűlés Beniczky Kálmán alispán megjegyzését után, az állandó választmány javaslatát szavazással elfogadta. Ellene csak a nemzetiégiiek szavaztak. A memorandum szerkesztő bizottsága megválasztottak ifj. Juth György főispán elnökele alatt: Beniczky Kálmán alispán, Juth Ferenc orvos. képviselő, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, Keviczky István vármegyei főjegyző, Mudrony Pál ügyvéd, Pietor Ambrus szerkesztő, bizottsági tagok.

7. Szöbenvarmegye közönségének a m. kir. helygymisintézet intézett föllíratá tárgyában, a melyben azt kérelmezik, hogy a bünvádi nyomozás költségeiről gondoskodás történjen s azok ne a törvényhatósági pénztár terhére essenek: miután Turócvarmegye részéről erre vonatkozólag már történt fölterjesztés ad acta tétett.

8. Hasonló sors érte Szöbolesmegye átiratát a köztisztviselők hivatali fizetésének adómentessége tárgyában.

9. Barsvarmegye átiratára a mesterességek borokra vonatkozó eljárás egyszerűsítése tárgyában pártoló fölterjesztés megy.

10. A számonkérő szék jegyzőkönyvét a közgyűlés tudomásul vette.

11. Megállapította azután a közgyűlés azon választmányi bizottsági tagoknak, valamint vármegyei tisztviselőknél névszerit, a kik a jövő évben a közgyűléseken szavazattal bírnak.

12. A vármegyei tisztikar nyugdíjalpójának növe-

lése ezéjjából öt éven át 1—1% pótdó fog kivetetni s az ebből befolyó összeg a netán szükséges nyugdíjak fizetésére is föl fog használtatni. A közgyűlés hozzájárult ahhoz is, hogy az árvászek tartalék alapjából erre a ezéla 1000 korona fordítottassék.

13. A jeszoni jegyzői kök székhelye továbbra is Nagy-Jeszen marad, miután a jegyzőségek újabb beosztása közzölben is tervben van.

14. Valosa község azon kérelme, hogy az ottani rk. iskola fenntartási költsége a községi előirányzatba fölvetessenek, pótlás végett visszaadott.

A vármegyei építkezési, továbbá az árvapénztár kezeléséről szözl szabályrendeletek, a bemutatott községi előirányzatok változás nélkül elfogadtattak.

Schulz Lajos bizottsági tag a vármegyei utak fedanyagát kifogásolja, azt drágának is, meg rossznak is tartja. Felszólalása továbbá megfelelő intézkedés végett a közig. bizottsághoz tétett át.

Ezek után több apróbb ügy elintézése következett, a melyek letárgyaltatva, a közgyűlés az elnököl főispán elteicésével végett ért.

Közgazdaság.

Turócvarmegye 1900. évi közgazdasági állapota.

Keviczky Imre közgazdasági előadónak tartalmas évi jelentését a következőkben egész terjedelmében adjuk:

A mezőgazdaság — létfeltételünknek — századok óta, meg a mai előhaladott korban is — legelső alapja végeredményében rosszul sikerült. A későn nyílt tavasz a vetési munka rendes időbeni elvégzését akadályozta. A gyakori fagyok miatt a közzölben jól áttelelt őszü vetések 30 szét 70 %-al megritkultak. Erre ugyan szép, kellemes nyári időjárás következett, mely az összes termények fejlődésére kedvező befolyást gyakorolt s latszólag az aratási kilátások kedvezőkké változtak. Közvetlenül az aratás előtt, július hó második felében bekövetkezett hőség, válosagos aszályos időjárás a mag kifejlődését megakadályozta s ennek következtében a rozs, de különösen a zab, silánynak nevezhető termést adott. A buza és az árpa termésére ezen kedvezőtlen időjárás annyira rossz befolyást nem gyakorolt, e két termény kielégítő hozamot adott. A végeredmény azonban ennek dacára rossznak nevezhető általánosan, a mennyiben vidékünkön éppen a rozs termést szolgáltatott rozs és zab a fő, a leginkább vetni szokott termény, meg a buza és árpa inkább mellékterménynek nevezhető. Szamokban kifejezve a folyó évi termés volt katasztrális holdanként:

- buza 580 kg.
- rozs 484 kg.
- árpa 608 kg.
- zab 477 kg.
- burgonya 2800 kg.

A takarmány termés eredménye: széna és sarju 18 métermazsa, lohere első és második kaszálása 17, zabos búkköny 13 métermazsa.

Sajnosan jelezhető, hogy a mostani rossz év nem nevezhető kivételesnek, mert éppen a jó évek számlíhatók a kivételesek köze. Tapasztalat szerint tíz évenként egy, legfeljebb két év számlíható a jobb évek köze. Mindezek folytán önkényit következik az általános gazdasági pangás, pénztelenség és az elkedvetlenedés. A tőrekvő kisgazda a korral haladni nem képes, mert a szükséges beruházásokra pénze nincs s a mi különös, olcsó hitele sincs. Még egy vállalkozó, kereskedő, sokszor kétes személy 6% mellett igen könnyen jut pénzhez, addig a vagyonnal rendelkező gazda 8%-ot, nagy protektio esetén 7%-ot kénytelen fizetni.

A gazdasági nyomásztól helyzetén segíteni okvetlenül kell. Örömmel jelezhető, hogy a tőrekvés ezen a téren mindinkább megvalósítható alakot nyer. Közönet és hala érzete éri a turóczi gazdaközönség részéről első sorban a méltóságos főispán urat, ki a gazdák sanyarú helyzetén a segített kezébe vette. Nehéz a munka, de türelem és buzgó jóakarattal mellett az eredmény idövel el nem maradhat. Mert mire van a felső vidéki gazdának szüksége: hogy neki a mostoha gazdasági viszonyok mellett mellékereseti mód nyujtassék és hogy gazdaságában nemcsak a rozs termésmeket nyujtó és alacsony aron értékesíthető gabonamérmeket, de nagyobb hasznót hajtó ipari növényeket termelhesen.

A kisgazdáknak mellékereseti mód nyujtása csakis a házi ipar meghonosítása által adható. E végéből a magas kormány támogatása mellett házi ipari tanfolyamok lennének rendezendők, melyekben a teli napok folyamán a nép kósrónásra, fafaragásra, gyermekjátékok készítésére gyakorlatilag kiképeztetnék. Egy ilyen kósrónó tanfolyam Vriczkon 1200 korona állameségylelyvel maris működésben van. Felső-Stubnyan létesíteni szándékolt fafaragó tanfolyam megtartása ez évrl elmaradt, a jövő évben azonban felállításá bizon remelhető. Mindezen intézmények most még a kezdet nehézségei közzölben s fognak küzdeni, de ha a külföldi példák — hol közönségek gyermekjátékok készítése, százezerket hajtó hasznót hoznak — s az itthon az állam bő támogatása s az illetek tényezők jóakaratu buzdítása folytán ezen intézmény gyakorlati értéket és fontosságát a köznép megérteni képes lesz, — meglesz a siker. Nagy fontossággal bír, hogy a házi ipar megkedveltetésére már az iskolában legyen megvetve az alap.

A földes gazdák segítése, a bővebb hasznót hajtó ipari czukkek termelése által történhetik. Méltóságos főispán úr kezdeményezésére folyó hó 6-án megtartott értekezlet a lentermelést vette fel programjába. Köz-

tudomás szerint a vármegye délnyugati része az, melynek talaja a gabonanevelés termelésére a legkevésbé alkalmas, de a len ott kitünően díszlik. Különben a megye legnagyobb része a laza kötöttségű középvilág talajának kivételével len-termelésre alkalmas. Megfelelő művelés mellett, de különösen oly intézmény felállításával — lenfonóda, később szövőgár — mely a gazda termelvényét biztos arán átvénne, — megvolna vetve a biztos alapja a gazda boldogulásának.

Legnagyobb és legfontosabb érdek mindezek mellett mégis a szarvasmarha-tenyésztés továbbfejlesztése. A már majdnem tíz év óta tenyésztési szokott pingvau anyaga a helyi viszonyoknak tökéletesen megfelel. Ha vannak egyesek, kik a pingvau szarvasmarha tejelőképesége és alicsony teste ellen kifogást emelnek, nincs igazuk; mert a pingvau tehének megfelelő takarmányozás mellett jól, sőt egyes példányok kitünően teljenek. Testi kifejletésük talán az összes szarvasmarha fajok közt a leggyorsabb. Hogy aprótestű állatok vannak legnagyobb részt köztük, el nem tagadható, de viszont vannak megfelelő nagytestű állatok is. Az apaállatok vizsgálatánál különben még most nem fektethető súly az állat nagyságára, csakis annak tisztaságát, hibátlan jellegére. Idővel — ha a pingvau jelleg a megye területén általánosan lesz — súly lesz fektetendő a nagyságra is.

A folyó évi apaállatok vizsgálatánál 85 bika és 16 kan nyert tenyészigazolványt és 52 darab helyben nevelt bika irattal össze, mely állatok már a jövő őszi vizsgálatnál tenyészigazolványt nyerhetnek. A tavaszi bikakiosztáskor még 33 darab importálásra lesz szükség.

A folyó év szeptember 8-án Pribócson ismételt megtartott allatidőzások alkalmával 560 korona osztozott ki a kisgazdák között.

Tanügy.

A turócvármegyei általános tanítóegyesület turóc-szt.-márton—blatincazi járásköre f. évi december hó 19-én tartotta meg Ruttkán ez évi őszi közgyűlését.

Radvitsa Samu igazgató, a kör elnöke, lelkes szavakkal nyitotta meg a gyűlést és küldöttséget menesztett a kir. tanfelügyelőért, a kit megjelenésékor üdvözölt. Gruber Vilma turóc-szt.-mártoni állami tanítóőgyakorlati tanítást tartott s azt törekedett bemutatni, hogy miként kell a II. osztályban a nyelvtan tanítani. A tanítást jóakarattal bírálta alá vette a közgyűlés, a melyet végül Somogyi Géza tanítóképzései igazgató javaslatára helyesb tudomásul vett.

Kailbach Józsa ruttkai állami iskolai tanítóő olvasta fel „Vörösmark emlékezete” című értekezését, melyet mai számunkban egész terjedelmében közlünk. A nagy gondal készítettt tartalmas értekezés általános tetszést ért el s a felolvasónak a közgyűlés elismerő köszönetét nyilváníttotta.

Majd Lehoczky Iona turóc-szt.-mártoni állami tanítóő szavalt a nagy hatással Vörösmarty „Szed Ilonka” című költeményét. Reichmann Sándor szucsányi tanító pedig a szülőház és az iskola egymáshoz viszonyáról értekezett. Reichmann igen találon jellemezte e viszonyt s kimutatta, hogy ha a szülőház nem iparkodik az iskolai nevelés irányelvet ellesni és azokat követni, úgy ennek kárát maga a tanuló sinlyi meg. E kérdés megvitatása igen élénk és tanulságos eszmecsere-re adott alkalmat, a melyben részt vett Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, Somogyi Géza igazgató s még többen. A jövő közgyűlés helyéül Szucsányi tüzett ki.

A közgyűlés után a vasuti vendégelőben gyűlékeztek Saager, kik között a már említették felül ott láttuk Saager Ferenc vasuti felügyelőt, Halkó Zoltán ruttkai plébánost, Boldis Ignác igazgatót, Párvy Endre, Ulrich Vendel és Dittter Ferenc zióváraljai képezési tanárokat stb.

HIREINK.

— Személyi hir. *Beniczky* Adám nagybírtokos és neje szül. Odescalchi herczegnő, sógorunknáj. Justh György főispánunk látogatására Neozpálon időznek.

— Személyi hir. Szankovich Miklós magyar államvasuti felügyelő, miskolci üzletvezető helyettes rokonainak látogatása végett a karácsonyi ünnepeket Turóc-Szt.-Mártonban töltötte.

— Új allatorvosok. *Ruzsicska* József turócvármegyei központi allatorvos és *Hudák* Endre turóc-szt.-márton—blatincazi járási allatorvos, állami allatorvos minőségükben ifj. *Justh* György főispán előtt a hivatalos esküt letették s működésüket 1901. január hó 1-én megkezdték.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister Keviczky Nándor miavai állami elemi iskolai tanítót saját kerelmére a jezernici állami elemi iskolához áthelyezte. Eördög Károly volt jezernici tanító kispesti új állomását a napokba foglalja el.

— Előléptetések. A Kassa-oderbergi vasut tiszti karában 1901 évi január hó 1-től számitólag nagyobb mérvű előléptések történtek. A hivatalnokok II rang fokozatának I-ös osztályába lépett elő Saager Ferenc vasuti felügyelő. Előléptetésben részesültek még *Tobis* mérnök, *Kerekygyártó* fűtőházi főnök, *Gerstner* mérnök, *Stranszky* főellenőr, *Uhyarik* és *Katona* hivatalnokok és még számosan.

— Eljegyzés. Lakos Soma a helybeli polgári és felsőkereskedelmi iskola tanára jegyet váltott Schlessinger Malvinnal Kőrömczbanyan. Gratulálunk!

— Biró-választás. Mosócson a biróválasztás f. hó 21-én ment végbe. Biró s másodbirónak a régiek: *Franciszcsy Lajos* s *Starke Rezső* lettek megválasztva.

— Adományok. *Dzerek Mihály* volt nagy-csepcesényi állami elemi iskolai tanító özvegye és árva részére lapunk szerkesztőségénél újabb befolyt *Wiener* Jakab szucsányi igazgató tanítótól 2 K, *Silberstein* Edé mosóczi izr. tanítótól 1 K. Összesen 3 korona. Adományokat továbbra is elfogadjuk.

— Karácsonyfa-ünnepek. A ruttkai állami kisedővő-intézet f. év és hó 23-án délután a szülők és a kis gyermekek örömeire fényesen sikerült karácsonyfa-ünnepeket rendezett. A gyermekek által szépen előadott versikék és énekek elragadtatással hallgatták végig az állami iskolák gondnoksága, tanszékülete s az egybegyűlt nagyszámú közönség. Az ünnepély végpontját képezte a gyermekek bevonulása a karácsonyfa-hoz s a sokféle ajándék kiosztása, melyet jószívű adakozók halmoztak össze. Az ünnepély rendezése, különösen a szépen feldíszített karácsonyfa *Fabian Lászlóné* övönő érdeme, ki sok ideig fáradozott azon, hogy az ünnepély czéljához méltóan tartassék meg. A régi óvoda növényekéi is belevonattak az ünnepség keretébe, mely övönőnek helyettes övönője *Lehozky Anna* a karácsonyfa díszítésében is segédkezett. *Ruttkai Róth* Péter Ks.-od. vasut vezérigazgató sürögnyög üdvözölte az ünnepélyen jelenlevőket. A sürgöny szövege a következő: »Saager felügyelő úrnak Ruttkai. Otani kisedővőadóban ma délután tartandó karácsonyfa-ünnepre öszegyűlteknek kerem szívből jövő üdvözlömetet jelenteni és sajnálatomat kifejezni, hogy azon részt nem vehetek. Ráth.

— Öngyilkossági kísérlet. Osadzsky J. turóc-szt.-mártoni aranyműves karácsony első napján öngyilkossági szándékból beretvával vagdalta össze magát. A szerencsétlen embert az anyagi gondok vitték e lépésre. Üzlete elég jól ment, de több hitelt nyújtott mint a mennyit némely embere elbírt volna. Többen vissza is éltek a nyújtott hitellel s ezért már régebb idő óta küzdött fizetési kötelezettségeivel.

— Vadászás. A ruttkai vadászok f. hó 26-án reggel menyekkel indultk vadászni dözvadszatra. E czélból bebarangoltak a lipóci hegyeket.

— Játékcsozóló mükedvelői előadás *Ruttkán*. A cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasuti főmühely iparos ifjusága f. év és hó 31-én este 8 órakor játékcsozóló mükedvelői színi előadást rendez. Színe kerül: »Szökött Katona» Szigligeti Éde eredeti színműve. Szereplők: *Biedermann* Martha, *Ileltskó* Amália, *Sváby* Margit, *Kovács* Antónia, *Nagyfejű* Mariska, *Skulina* Amalia, *Reiszkup* Ferenc, *Baumgartner* Ferenc, *Nánásy* Antal, *Csiszár* József, *Kubincze* Cziri, *Mincza* Péter, *Kostya* Libor, *Javorniczky* József, *Matejosek* Richard, *Antal* Emil, *Gáspárik* László, *Klein* István, *Fercsek* Ferenc, *Teszár* Árpád, *Milnársek* István, *Tóth* Tamás, *Scheida* Rezső és *Gafirik* Imre. Beletéti díj: Felöltök részére 1 kor., gyermekek részére 50 fl. Az ülőhelyek számozottak. Jegyek előre válthatók *Friedmann* Mór gyógyszerárban és este a pénztárnál. Előadás után táncszívalom. A tiszta maradványt egy unjonnan építendő színpad költségeinek fedezésére fog fordítani. Felülízetések köszönettel fogadlatnak és hirlapilag nyugtaztatnak.

— Sylveszter-este Turóc-Szt.-Mártonban. Lapunk mult számában már közöltük azt a gazdag és változatos műsort, melyben városunk közönségének Sylveszter-estéjén lesz. Az előkészületek a legszebb sikert ígérk s a tömeges részvétel csak buzdítólag fog hatni a faradhatlan rendezőkre, a kik mindent elkövetnek, hogy a közönség kedélyesen szórakozzék.

— Internatus. *Palmy* Miklós rózsáhegyi főgymn. igazgató nemes és hazafias eszme megvalósítására faradozik. A városi képviselő testülethez azon indítványt járult, hogy a főgymnasiummal kapcsolatban internatus létesítsék, melyben a nem magyar ajku növendékek részben olcsón, részben ingyen elátásban és hazafias nevelésben részesüljenek, és hogy ott a magyar nyelvet kellőleg elsajátítsák. A város képviselőtestülete ez indítványt elfogadta és elhatározta, hogy e czélra egy alkalmas épületet a város költségének terhére felállítat.

— A vizgatalanság aldozata lett *Svindutka* Mihály főtrónai munkás, a kit állítólag a szeszűző vizgatalansága folytán a *Kontsek-Velits*-féle szeszűző gőzkazánjából kitűdő gőz mindkét lábán súlyosan megbesíttet. A szerencsétlen embernek magának kellett a kázan alól kímázni, senki sem volt a közelben, a ki segítségére lehetett volna.

— Megfogyott öreg asszony. Özv. *Hrdek* Andrásné 77 éves öreg asszony karácsony estéjén rendre látogatta Szucsányban lakó rokonait s miután palinka nélkül nincs élet, annal kevésbé ünnepen, mindenhol ivott egy kocsikét. Sok kiosi azonban sokra megy és az anyóka hognéi érezte maga alatt a földet. Elindult tehát hazafelé leányához, az utat azonban eltévesztette s a temetőbe jutott; itt egy gödörbe esett és karácsony reggelén ott találtak szegényt megfagyva.

— A jánoshegyi tűzkárosultak. Ama szellemi tőkérl, melyet Kőrömczbanya művel közönségének számos lelkes mükedvelője egy nemes lelkű hölgy szives vezetése mellett a humanizmus oltárára hozni sietett, beszámoltunk lapunk mult számában. Alig csillapultak le némiképp a kedélyek eme szívet-lelket rázó tűz katastrofa behatása alatt, a midőn az éppen ekkor megválasztott udonat-új országgyűlési képviselő *Chabada* József Budapestre a miniszteriumokba sietett s azonnal a nyomor pillanatnyi csillapítására létszáz koronát kieszközölt; egyuttal kikötve magának, hogy ama tárgyalásoknál, melyek majd a karószult és az állami vasutak igazgatósága között folyni fognak, személyesen jelen lehessen. A megye főispánja szintén felsietve a szerencsétlenség színhelyére

s személyesen meggyőződve a határtalan nyomorról, mely eme szerencsétleneket érte, közbetvételére a megye is csakhamar sietett egy száz korona segélyt nyújtani a szegényeknek. Kőrömczbanya képviselő testülete kétszáz koronát szavazott ugyanezen czélra. A kinstár kijelentette, hogy ugyan azon helyeken, a hol eddig a legett házak és mellék épületek állottak újra építkezni nem enged meg. Új telkeket hasítottak tehát ki és a szükséges épületek potom áron utaltattak számukra. A mükedvelő színi előadás ötszáz koronát hozott össze. S a miról álmodni alig mert volna egykőik is, az sikerült *Chabada* József országgyűlési képviselő lelkes, fáradságot nem ismerő buzgalomnak. Mult hét folyamán ugyan öszszült a vegyes bizottság mely hivatta volt, emberséges egykedű révén nyélbe ütni az ügyet. A kölcsönös egymást megértés, méltányosság és jóindulat, mely a bizottság mind a két részén teljes mérvben érvényesült, oly eredményt szült, melyet óhajítani ugyan lehet volna, de teljesülését csak álmodni inkább. 22.800 korona azaz huszonkétezer és nyolczszáz korona, ama öszszeg, melyet a vegyes bizottság a tűzkárosultak javára állapított meg. Oly öszszeg ez, oly mű ez, mely első sorban mesterét, közbenjáróját dicsőéri és a tűzkárosultakat labra állítja.

— Karácsonyfa-ünnepek. Mosócson f. hó 22-én délután lett megtartva *Kaiser* Borbála övönő vezetés s a felügyelő bizottság, szülők s több tanügybarát jelenléte mellett a karácsonyfa-ünnepek. Lélekemelő látvány volt a kis sereg örömsugárzó arca, kedves szavazata és éneke. A karácsonyfa s a sok elosztott játékszer költségeihez a helybeli magyar olvasókör s több tanügybarát járult hozzá.

— Vasuti szerencsétlenség. Folyó hó 22-én kocsi-tolatás volt a kőrömczbanyai vasuti állomáson. Sötét éjszakai lámpákkal szokás jelezni, a kocsi haladását, illetve a vonathoz való csatolást. Egy fiatal alig tizenkilencéves kalauz hátra lépkedett, előre integett a lámpájával a mozdonyvezetőnek, hogy mennyire közelnek a vonat, midőn a frissen lehelült havon elcsuszva keresztbe esett a sínre, s oly szerencsétlenül, hogy felkápázkodni már nem levén sem ideje, sem ereje, a kocsiokkerke jobb lábán és ágyékán átmenve, keresztül metszettek. Iszonyu kínok között még elve hozták be a város kórházába, a hol nem sokára kiszenvetett. Eppen karácsonyest délutánján helyezték szokásos vasuti ünnepség mellett örök nyugalomra.

— Hazarekezett elítéltek. Azok, a kik három hónapi fogházra voltak elítélve, nevezetesen *Mudron* és *Halasa* ügyvédre továbbá *Czipár* József a karácsonyi ünnepekre letelven büntetésük, hátfőn délután a gyorsvonattal érkeztek Turóc-Szt.-Mártonba. A vasut állomásán sokan várakoztak rájuk, egy dörögdelmes zivrio is elhangzott, de ezzel megelégedtek s nyugodtan távoztak haza.

— Gyűjtés az elítelt panszlavok javára. A turóc-szt.-mártoni csendőrség nyomára jött, hogy a panszlav tüntetések miatt elítelt levők javára a mult héten pénzt gyűjtöttek. Az aláírási iven eddig mintegy 15-ent jegyeztek alá kisebb nagyobb öszszegget. Valószínűnek tartják, hogy több iv is forgott körkén. A nyomozás folyik.

— Közgyűlések. A rózsáhegyi magyar társalgó kör január hó 13-án tartja meg közgyűlését. — A rózsáhegyi izr. hitközség január hó 1-én tartja meg rendes évi közgyűlését.

— A népszámlálás nagyfontosságú aktusa néhány nap múlva megindul. A szükséges előintézkedések mindenütt megtörténtek s remélhető, hogy annak lefolyását mi sem fogja zavarni. Hazafias kötelességet teljesít minden művelt ember, a ki a népszámlálás sima menétet bármivel is elősegíti.

— Az ipar fejlesztése érdekében. Soha annyi panasz nem hallatszott az iparosok köréből, mint mostanában. Rosszak az idők, rosszabbak a viszonyok, legrosszabb az üzletmenet. Iparosaink nyomott hangulatban vannak s esleggedni kezdenek. A magyar ipar érdekében kifejtett törekvés közben minden pillanatban azami a kérdéssel állunk szemben, hogy hiányzik valami a kisipárnál ép úgy, mint a mesterségnél és a gyár ipárnál. A magyar iparos nem élvezi a hitel azon terjedelmét, mely a vele versenyző külföldi iparos rendelkezésére áll. Iparosaink nagy része egyáltalában, nem kap hitelt, másik része kap ugyan, de aránylag drágán, s így a mostani korszak hitelszükségével felfegyverzett külföldi és főképp osztrák versenytársaival egyenetlen küzdelmet kell kiállnia. Ha az iparos nem élvezi hitelt, vagy csak drága hitelt, hogyan kívánjuk tőle, hogy 6 ismét hitelbe adja készmennyét? mindehhez járul még az a körülmény, hogy a fogyasztó közönség nálunk rossz fizető; talán nem annyira rossz, mint hanyag, vagy mondjuk: »*urius*» fizető: akkor fizet, mikor neki tetszik, de különösen nem fizet akkor, a mikor felszólítják, mert a felszólításban majdnem srtést lát, sörte érzi »*uri*» természetét; fölfolytan annál a gondolatnál, hogy az iparos fizetésre merto felszólítást. Főképp azoknál, a kik közvetlenül a fogyasztó közönségnek dolgoznak érezhető a rendetlen fizetésnek baja. Támogassuk a magyar ipart első sorban azaz, hogy ha valamit rendelünk, azt fizessék meg. Egy iparos.

Irodalom.

Kérjen ön mutatóványzámot a »Háztartás» címűt lapból, mely *Kürthy* Emilné szerkesztésében és az *Athenaeum* kiadásában havonként 3-szor jelenik meg, és meg fog róla győződni, hogy a háztartás és az a lap szinte nélkülözhetetlen. Előfizetési ára 1/4 évre 3 korona. Megrendelő cím: »Háztartás» kiadóhivatala, Budapest, Kerepest-úti 54.

Szerkesztői üzenetek.

Mindazonáltal, a kik lapunk szerkesztőjét az öt ért királyi kintatás alkalmából üdvözölni szivesek voltak, ez uton is leg-
színtébb köszönetünket nyilvánítjuk. — Zs. R. Rutka. Későn
jött; máskor korábban kérem küldeni — V. L. Rutka. Jókör
jött. Az estélyhez sikert kívánunk — R. S. Szucsányi. Köszönm.
Okkal-móddal mindig akad valami. — R. M. Mosóc. Szorgalm-
mas tudósítását köszönöm. — B. J., helyben. A „süinx” az új-
évi számot fogja díszíteni. — P. F., Körnöczbányán. Megérke-
zett minden. A tárcza legközelebb sorra kerül, a többi már ma
közüljük. Az újrve minden legjobbat kívánjuk. Reménylen,
hogy a jó viszonyt még fokozni fogjuk. A mint lapunk bizo-
nyítja, a körnöczi érdekekre nagy figyelemmel vagyunk.

Selyem-báli-ruha

6 frt 30 krtól feljebb — 14 méter!
póstabér — átváram-
teszen szállítva Minták póstaforudaltalva küldetnek;
nemkülönbön fekete, fehér és színes »Henneberg-
selyem« 45 krtól 14 frt 65 kgr méterenkint.
Henneberg G. selyemgyáros ca. és kir. udvari szállító Zürichben

Tanoncz felvétetik

a turóc-szt.-mártoni Magyar Nyomdában

Legjobb

a „Luxus”-szivarka-hüvely,

mivel semminemű az egészségre ártalmas alkotrészt sem fog-
lal magában.

A ki egyszer használta a „Luxus”-szivarka-hü-
velyt, többé semmiféle más faját nem fog vásárolni.

Kapható kizárólagosan

Moskóczi Ferencné papir-kereske-
desében Turóc-Szt.-Mártonban.

Több száz kiváló orvos által ajánlva
A legizletesebb és legolcsóbb ásványvíz.

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben
és vendéglőben.

Szepes-kárpáti növény-tea
mell- és tüdőbetegeknek.

Legjobb sikerei használtatik: köhögés, hurut, rekedt-
ség számarhurut, influenza, szűsméllűség, légzési
bajok, oldalszűrés, kifojlett torokgyulladás és egyéb
hasznoltó kimerítő bajoknak
1 doboz ára 50 fillér, 10 doboz árának előzetes
beküldése esetén bérmentve.

Főraktár és szétküldési hely:
GAZDIK JÁNOS, »Megráltó”-gyógyszertára
Körnöczbányán

Nagy új árjegyzék január hó elejével jelenik
meg s kivánságra bárkinek lesz elküldve.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.
egy régi kipróbált háziész, a mely már több mint 30
év óta megbízható bebizonyosult alkalmataik köz-
vényénél, csúszl és megfűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig
figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre
és a „Richter” orvosi jelre.
80 f. 1 k. 40 f. os 2 k. árban úgyszólván minden
egyszertárban kapható. Forgatók: Török
József gyógyszerész Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Hazai ipar!
WEIN KÁROLY és Társai
szövőgyár, Késmárk
elismert hírneves
SZEPESSÉGI VÁSZON
és
DAMASZT-ÁRUI
minden nagyobb üzletben kaphatók.
Gyáraiból származó minden darab áru ezen védjeggyel van ellátva.
Hazai ipar!

Kaiser-féle mell-czukorkák
köhögés és huruthnál
Biztos hatása 2650 közelegzőleg megerősített bizonyítvány által elismerve
Egyedül megbizonyított biztos hatással rekedtség, köhögés, huruth és elnyálkásodásnál.
Kapható 20 és 10 filléres csomagokban:
GRABER MIKSA és FIA fűszer-üzletében
Turóc-Szent-Mártonban.
3219. tik. sz. 1900.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. bíróság mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vrtjak Józsefnek
Özv Vrtjak sz. Bartos Zsuzsanna és társai elleni va-
gyonközösség megszüntetése iránti végrehajtási ügy-
ben Zsambokrért közömben fekvő a zsambokrérti 8 sz.
tjében A. L. 1. sor, 8. hr. sz. a felvett Vrtjak József
kiskorú Vrtjak Maria, János és András nevére írt
2651. számú haz. udvar, épületek és kertből álló bel-
telekre 1870 koronanyi megállapított kiküldési árban
a visszaverést elrendelte és hogy a fennebb megje-
lt ingatlan az 1901. évi január hó 19-ik napján d. e.
10 óraker Zsambokrért közömben a község hazánál
megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áron
alól is el fog adatni.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan
becs-illetve kiküldésiárának 10-át készpénzben vagy
az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arólyammal
számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz.
a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kije-
lölt övadékképes érték papírban kiküldött kezé-
hez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értel-
mében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átszól-
galtatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Turóc-Szt. Mártonban, 1900. évi november 21.
Medzihradzsky, kir. albiró.

Turóc-szt.-mártoni m. k. j. Erdőgondnokságtói.

Faarverési hirdetmény.

Az alább megnevezett erdőbirtokosok a következő famennyiséget értékesítenek nyilvános
árverés útján:

Bella volt urbéresei	612 db. fenyő-rudat,	2414 db. szalfát 1499 m ³	8447 korona 16ért. ben
Mosóc	241 „ „	2035 „ „	1798 „ „ 11482 „ „
T.-Szt.-Márton volt urbéresei	1358 „ „	5365 „ „	2700 „ „ 14995 „ „
Znióvárjaly volt urbéresei	233 „ „	233 „ „	298 „ „ 1667 „ „
Összesen	2211 db. fenyő-r. dat,	10647 db. szalfát 6295 m ³	36591 korona 16ért. ben

Az árverés Turóc-Szt.-Mártonban az alólikt kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében 1901.
évi január hó 10-én délelőtt 9 óraker az urbéri elnök és az urbéri erdőgazda jelenlétében fog megtartatni.
Venni szándékozók ezen árveréshez oly kijelentéssel hivatnak meg, hogy zárt írásbeli ajánla-
taikat, melyekhez a becsár 10%-a készpénzben vagy övadékképes értékpapirokban csatolaudó és a mely-
ekben a felajánlott vételár számokkal és betűkkel kiirandó, az árverést vezető eldőtiszt kezéihez az
árverés megkezdése előtt annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe vétetini
nem fognak. Az 1. koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban világosan és határozottan kijelen-
tendő, hogy az ajánlattevő az árverési f. lételeket ismeri s azoknak magát föltétlenül aláveti.
Az árverési feltételek az alólikt erdőgondnokságnál a hivatalos órak alatt megtekinthetők.
Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1900. évi december hó 22-én.

A turóc-szt.-mártoni m. k. j. Erdőgondnokság.

LANG M. és FIA cég Turóc-Szt.-Mártonban
a közlegő időnyre ajánli kiváló minőségben
Elpusztíthatlan „pluvinsin”-férfi-esőköpenyegek (vizhatlanság kezeskedve), felöltő- és havelok-
formában, darabja 12, 15, 20 és 25 frt
Különlegesség! Ujdonság! „Triumph” női és férfi-
cipők, a legfin. kivitelben, frt 7-50, 8.-, 9-
Pichler-féle grázi elpusztíthatlan lodenkalapok frt 3-50
Salon-szőnyegek a legjobb kivitelben.
Valódi rumburgi vásznak (jótállás mellett)
30 rőtös frt 12- 14- 16- 18- 20-
54 rőtös frt 35- 40- 50- 60-
lepedőknek
18 rőtös frt 7- 8- 10- 12- 14-
egy darab kész lepedő frt 1-50
Ertesítés! Az őszirés téli időnyre a jőhírnevű Holzer Simon budapesti cég
mintaraktárát a következő cikkeke nézve volt szerencsénk elnyerni: női kabátok és felöltők,
gallérok, cápp, bakfés-kabátok és gyermek-kabátkák. E cikkekből igen gazdag s változatos rak-
árunk lesz, mely körülményre már most kivjuk fel a t. közönség b. figyelmét.
Övjuk labainkat a melegtől, nedvességtől és izradástól.
Nincs többé lábfejás!
Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid ide-
viselés után ki cipőjét megkönnyebül annak az egész világon dr. Högyes-féle ASBEST-TALPBEÁLLÉSSAL a járása szabadalmazott látja el.
Kettős vastagságu 1 frt 20kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele
Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítottott.
Viszontelárusítóknak arengedmény. Sztéküldés csakis utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mel-
lett. Felvilágosítások, prospektusok és közönségtelnyilvánítások ingyen.
Egyedüli elárusítás Turóc, Liptó, Árva, Trencsén és Nyitra-vármegyék részére
Az „Asbest-áru gyár betéti társaság” képviselete és elárusító raktára:
LANG M. és Fia divatáru-háza Turóc-Szt.-Mártonban.